

שאלה: רצני להתחתן. מציעים לי בחורה שהשם שלה כשם אימא שלי. מי שהוא אמר לי שזה אסור. האמנם?

תשובה בגמרא לא מוזכרת שום בעיה בזה, ולא ברמב"ם וראשונים. הראשון שקבע מניעה בזאת הוא צוואת ר' יהודה החסיד (נולד שנת 1150). זה נמצא ב"צוואתו" שמודפסת בתחילת "ספר חסידים" (במהד' מוסד הרב קוק, היא פסקא כג, בעמ' יז). שם הנוסח: "לא ישא אשה ששמה כשם אמו, או שמו כשם חמיו. ואם נְשָׂאָה יְשָׁנָה שם האחד, אולי יש תקוה".

הרבה אשכנזים ממוצא דרום אירופה מקפידים להזהר, וכן הרבה מעדות המזרח, כי בספר "משנת חסידים" (של ר' עמנואל ריקי) מזהיר כן בשם אריז"ל (אמנם לא מצאנו זאת בכתביו של אריז"ל) וכן הרב צמח צדק (ליובביץ) הזהיר מאד.

אבל הרב ראובן מרגליות, בביאורו "מקור חסד" על "ספר חסידים" (במהד' הנ"ל של מוסד הרב קוק) מביא היתרים רבים. וכן בסדרת הספרים "אוצר הפוסקים" (חלק ראשון עמ' 100) מביא הרבה אפשרויות להיתר. לדוגמא, אם לאחד מהם יש שני שמות, כמו "רחל לאה" והצד השני יש רק שם אחד, אין כבר בעיה. וגם אם אין לצד אחד שני שמות, אפשר להוסיף זאת לפני שמתחתנים.

אבל עיקר ההיתר הוא מדברי שו"ת נודע ביהודה, כי דברי ר' יהודה החסיד נאמרו רק לצאצאיו (כמו שהזכיר בפסקא נא). יש לנו כלל גדול בתורה, "כל דפריש, מרובא פריש". הצאצאים של ר' יהודה החסיד הם אלפית של אחוז ממה שיש יהודים בעולם, ולכן אין ממה לחשוש. כל מי ששואל, עליו לדעת כי על פי התורה הוא אינו מצאצאיהם.

וכך הרב עובדיה יוסף היה תמיד קובע שאין לחוש לצוואת ר' יהודה החסיד (שו"ת יביע אומר ח"ד אבן העזר י). וראה דברי הראשון לציון הרב יצחק יוסף בספרו "חופה וקידושין" (מהד' שנת תשס"ה עמ' כו-לא אסף פוסקים רבים המייעצים לא לחשוש. ובמיוחד עמ' כח-כט).

"בולך בתום ילך בטח" (משלי י, ט).